

A Kúria

**mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.065/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Nyíróné dr. Kiss Ildikó bíró

A felperes:

felperes neve (felperes címe)

A felperes képviselője:

Dr. Bazsogi Zita gyámügyi szakügyintéző **(felperes címe)**

Az alperes:

alperes neve **(alperes címe)**

Az alperes képviselője:

Dr. Császi Zsüliet Ildikó ügygondnok, pártfogó ügyvéd **(fél címe 1)**

A per tárgya:

Gondnokság alá helyezés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Makói Járásbíróság 4.P.20.033/2016/99.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék 2.Pf.22.137/2017/5.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az állam által viselt ügygondnok ügyvéd munkadíját 15.000 (tizenötezer) forintban állapítja meg.

Felhívja a Kúria Költségvetési és Ellátási Főosztályát, hogy az ügygondnoki munkadíjat a számla bemutatását követően dr. Császi Zsüliet Ildikó ügyvéd ügygondnok **(fél címe 1)** részére utalja ki.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes elvált családi állapotú, jelenleg rokkantnyugdíjas, egy gyermeke van. Ingatlan tulajdona, és jelentősebb értékű ingóvagyonra nincs, haszonélvezeti joggal rendelkezik a jelenlegi címén szereplő ingatlanon. Az alperes rendszeres jövedelme a 62.180 forint összegű rokkantsági nyugdíj, egyéb bevétele nincs.
- [2] Az alperes és a fia 2006 óta laknak az ingatlanban. A 2011 évben az önkormányzat által elvégzett környezettanulmány szerint az ingatlan kétszoba, konyha, kamra, fürdőszobás, a bútora elhanyagolt

(használhatónak mondott ágy, asztal, fotel). A közművekre (villany, gáz, vezetékes víz) bekötött ugyan, de a szolgáltatásokat kikapcsolták. Az ingatlanban a környezettanulmányt végzők leírhatatlan rendetlenséget és kellemetlen illatot tapasztaltak, minden koszos, elpusztult rágcsálók voltak még az asztalon is, láthatóan hosszú ideje nem takarítottak. Mosni, tisztálkodni a látottak alapján nem lehetett, az udvar és a kert elhanyagolt, főzésre a kertben a cserépből és téglából összerakott tűzhelyet használtak. Fűtésre alkalmas kályha, egyéb fűtőtest nincs. Az ingatlan az akkori állapotában lakhatásra nem volt alkalmas. 2014. július 22. napján a környezettanulmányt készítő csak kívülről tudta az ingatlant megtekinteni, az ingatlan külső állapota és az udvar nem változott.

- [3] Az alperes fiát a Makói Városi Bíróság 2012. április 3. napján hozott 1.P.20.015/2012/8. számú ítéletével - amelyet a Szegedi Törvényszék 2012. június 7. napján kelt 2.Pf.20.951/2012/6. sorszámu jogerős ítéletével helybenhagyott - cselekvőképességet általános jelleggel korlátozó gondnokság alá helyezte. A jelen per alperese Makói Járásbíróságon 4.P.20.174/2013. számon pert indított a fia gondnokság alá helyezésének megszüntetésére. A perben 574/2014/2201. sorszám alatt 2014. szeptember 2. napján szakvélemény készült. Az alperes a fiát a szakértői vizsgálatra elkísérte. Az orvosszakértői véleményt készítő elmeorvos szakértő indokoltnak tartotta az alperes szakértői vizsgálatát és ha kell, a megfigyelését is, mert kezelése és betegségbelátása nélkül a problémák súlyosbodni fognak. A pszichiátriai gondozóban azonban az alperes nem jelent meg.
- [4] Az alperessel szemben korábban a Makói Járásbíróság előtt P.20.383/2015. ügyszám alatt indult gondnokság alá helyezés iránti eljárásban 2016. január 12-én a bíróság a pert megszüntette.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes a keresetében azt kérte, hogy a bíróság az alperest cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezze a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 14. §-ában felsorolt ügycsoportok, valamint hivatalos ügyek intézése ügycsoport vonatkozásában és a választójog gyakorlásából zárja ki.
- [6] Keresete indokolásaként előadta, hogy az alperes mentális és pszichés állapota miatt segítségre és támogatásra szorul, amelyet a gyermeke ügyében kirendelt elmeorvos szakértő jelzett. Az alperes otthonában környezettanulmányt utoljára 2011-ben (a gyermeke gondnokság alá helyezési eljárásában) végeztek, azóta sem az önkormányzat munkatársát, sem a gyámhivatal munkatársait nem engedi be a házba, az együttműködést megtagadja. Korábban lopáson érték, amelyre társadalmi szempontból nem elfogadható magyarázatot adott. Emiatt is javasolták elmeállapota kivizsgálását. Az elmeorvos szakértői vélemény szerint az alperesnek évek óta pszichiátriai

kezelésben kellene részesülnie, állapotában tartós javulás anélkül nem várható. Betegségbelátása hiányos, állapotát reálisan megítélni nem tudja, ügyei önálló viteléhez szükséges belátási képessége részlegesen hiányzik. Az alperes a fiával él együtt, egyéb társadalmi kapcsolatai nincsenek.

- [7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a törvény által előírt feltételek nem állnak fenn. Mentális zavara nincs, az egész bírósági eljárásról a fia ellen indított gondnokság alá helyezési eljárásig ismerete sem volt, az ott készült az orvosszakértői vélemény alapján „került képbe”. Az alperes vitatta a szakértői véleményeket. Három orvos vizsgálta, a szakvélemények egymásnak ellentmondóak. A dr. **H. Sz.** szakvéleménye szerinti deluzív zavart a többi szakvélemény nem tartalmazza. Ez a szakvélemény egyéb szempontból is aggályos, az enyhe mentális retardáció besorolása nem indokolt és nem megfelelően alátámasztott az enyhe, közepesúlyos elme gyengés megállapítása. Ezek között ugyanis igen jelentős az eltérés. Az IQ hányadosa normálisnak tekinthető, erről orvosi iratai is vannak. Az aggályos szakvéleményt meghaladóan a többi törvényi feltétel sem állapítható meg, belátási képessége megtartott, magát és fiát ellátja, a szükséges ügyeiket intézi.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezte az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása és hivatalos ügyek intézése ügycsoportban, ezt meghaladóan a keresetet elutasította és az alperest a választójogból kizárta.
- [9] Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálására irányadó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:19. § (2)-(4) bekezdésére figyelemmel megállapította, hogy a felperes keresete csak részben alapos. Hangsúlyozta, hogy a személyi autonómia korlátozásának törvényi feltételei konjunktívak, tehát a cselekvőképesség csak az összes feltétel bizonyítottasága esetén korlátozható. A Ptk. szabályozása a szükségesség és az arányosság elvére figyelemmel rendelkezik, ennek megfelelően a Ptk. 2:21. § (3) bekezdésében foglaltak alapján csak akkor korlátozható a cselekvőképesség, ha az érintett személy jogainak védelme egyéb más módon nem biztosítható, figyelemmel a fogyatékos személy jogairól szóló 2007. évi CXII. törvénnyel kihirdetett ENSZ Egyezményre is.
- [10] Az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítási eljárást folytatott le. A mentális zavar fennállásának elbírálására, mivel az szakkérdésnek minősül az eljárási protokollnak megfelelően szakértőt rendelt ki. Vizsgálta azt is, hogy az alperes állapota miatt a cselekvőképességének jogi jellegű korlátozása indokolt-e: a mindennapi élet szokásos teendői körében milyen magatartást tanúsít, életvezetése megfelel-e a környezetében szokásos

követelményeknek, mivel önmagában a mentális zavar még nem alapozza meg a gondnokság alá helyezés indokoltságát. Az alperes károsodott egészségi állapota a belátási képességére kihatott-e és mindezek együttesen az alapjoggal védett személyes döntési autonómia korlátozását indokolják-e.

- [11] A bíróság által kirendelt szakértői vizsgálaton az alperes többszöri idézés ellenére sem jelent meg, ezért a bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 310. § (2) bekezdése alapján elrendelte a pszichiátriai osztályra történő felvételét. Az ott elvégzett vizsgálat szerint az alperes tudata megtartott, személyi adatait helyesen mondja, a környezetet, vizsgálati helyzetet felismeri, figyelme felkelthető, de célképzetet nem vagy alig tart, gyakran elkalandozik. Környezetével és a hivatalos szervekkel kapcsolatban ellenséges beállítódás, üldöztetési élmények, emlékezet hamisítás észlelhető. Előzményében súlyos életvezetési zavarok vannak, pszichiátriai betegség belátása nincs. Egyéni körülményeit illetően rendezetlen viszonyok között él, ingatlana elhanyagolt, számláit nem fizette, értelmi fogyatékos fiával szoros kapcsolatban él, amely állapotát inkább kedvezőtlenül látszik befolyásolni, társadalmi kapcsolatai erőteljesen beszűkültek, azokkal szemben ellenséges érzéseket táplál. A szakértői vélemény az alperes mentális zavara fennállását megállapította, ennek következtében a belátási képessége tartósan és teljes mértékben hiányzik. A szakértő a szakértői véleményét kiegészítve diagnosztizálta az alperes állapotát, miszerint a fennálló betegsége üldöztetési elmebetegség, amely a belátási képességét nagymértékben befolyásolja.
- [12] Az alperes a szakvéleményben foglaltakat vitatta, ezért a bíróság más szakértőt rendelt ki. A második szakértői vizsgálat során megállapítható volt, hogy az alperes vizsgálati helyzetben irányító jelleggel illeszkedő személy. Éber, rendetlenségbe hajló tudta, a figyelem felkelhető, nehezen irányítható, a gondolkodás fellazult, széttartó, merev, tartalmában szenzitív, üldöztetési téveszmerendszer, amelyhez kóros igazságkeresés társul. Életvitele, cselekvőkészsége az előzményi adatok alapján jelentős mértékben elmarad a társadalmilag elvárható mértéktől és saját elvárásaitól, amelyért kizárólag a környezetét hibáztatja, saját felelősségét elveti. Rendkívül magas az önérzet, amelyhez ellentmondásosan alacsony általános igazságérzet társul. Betegségtudat, önismeret teljes hiánya áll fenn.
- [13] A szakértő a vizsgálatba pszichológus társszakértőt vont be. A pszichológus társszakértő pszichodiagnosztikai vizsgálatot végzett, amelyben intelligencia tesztet alkalmaztak. A vizsgálat eredményeképp megállapítást nyert, hogy az alperes intelligencia szintje 65 IQ pont, amely az enyhe mentális retardáció övezetbe sorolható. A véleményben részletes ismertetésre került a vizsgálat értékelése.
- [14] A szakvélemény összegzéseként az alperesnél enyhe, középsúlyos elmeegyeség és deluzív zavar áll fenn, üldöztetési téveszme

rendszerének kulcs ingere a számára az élet értelmét jelentő gyermekétől való megfosztás élménye. Betegségére jellemző, hogy a vélt vagy valós jogfosztottság, igazságtalanságok miatt a hatóságokhoz beadványokat intéz, pereket indít. Valós sérelmeit eltúlozza, állandóan hibát keres a tárgyalás lefolytatásában, kifogást emel az eljárásban részt vevő személyekkel szemben. Az alperes az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben, általános jelleggel csökkent, amely kiemelten érinti az egészségügyi ellátáshoz való jutását, valamint a hivatalos ügyeinek intézését.

- [15] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy mindkét szakértő egyezően foglalt állást az alperes mentális zavarának fennállásában, az tehát kétséget kizáróan bizonyított. A szakértői vélemények a betegség következményeiben tértek el, azt az elsőfokú bíróság a szakvélemények összevetésével oldotta fel. Értékelte a szakvélemények terjedelmét, alaposságát, az alkalmazott bizonyítási módszereket, figyelembe vette, hogy az első szakértői vizsgálat az alperes közel két hétig tartó gyógyszeres kezelése után, a második szakértői vizsgálat pedig egy adott napon lefolytatott vizsgálatot követően történt. A fentiek alapján az elsőfokú bíróság dr. **H. Sz.** igazságügyi szakértő szakvéleményét aggálytalannak ítélte és ítélete alapjául elfogadta. Az alperes jogi képviselőjének a konkrét vizsgálati eredmény csatolása nélkül hivatkozott eltérő vizsgálati eredményeit nem értékelte, mivel azokat az alperes a periratokhoz nem csatolta.
- [16] A további törvényi feltételek is bizonyítást nyertek. Az alperes mentális zavara a belátási képességet érinti. Alapvető életvezetését ugyan el tudja látni, abban segítségre nem szorul, fennálló betegsége és betegségbelátásának hiánya életterét az egészségügyi ellátáshoz való joga, valamint a hivatalos ügyeinek intézése körében oly mértékben beszűkíti, ami a segítség elfogadását ellehetetleníti, ebben a körben önálló életvitelre képtelenné teszi. Az egyéni és társadalmi körülmények feltételét értékelve a peradatok alapján az alperesnek a fián kívül szinte senkivel sincs kapcsolata. Végül az elsőfokú bíróság utalt a személyes benyomásaira, mivel az alperes és a fia a per alatt - tárgyaláson kívül - rendszeresen megjelentek a bíróságon.
- [17] A bizonyítékok együttes értékelésével - a szakértői vélemények, az alperes személyes előadása, a beadványai tartalma - az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a felperes keresete az egészségügyi ellátás és a hatóságok előtt lévő ügyek intézése körében alapos.
- [18] Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. Mellőzte az alperes cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezését a hivatalos ügyek intézése ügycsoportban, továbbá a választójog kizárására vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezést. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [19] A másodfokú bíróság az alperes és ügygondnoka fellebbezését részben

alaposnak minősítette. Az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges releváns tényállást okszerű mérlegeléssel helyesen állapította meg, azonban csak részben jutott helytálló jogkövetkeztetésre. Az elsőfokú bíróság a nagykorú személy cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezése körében helyesen hivatkozott és értelmezett jogszabályi feltételezésekből kiindulva, orvosszakértő kirendelésével vizsgálta a mentális zavar, mint a cselekvőképesség korlátozásának orvosi indoka fennállását, feltárta és értékelte az alperes egyéni körülményeit, családi és társadalmi kapcsolatait. A perben készült szakvélemények összevetésével helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a szakvélemények egymást erősítették az alperes deluzív zavar (üldöztetési elmebetegség) megbetegedése diagnózisában, a pszichiátriai betegsége belátásának teljes hiánya jellemzi, ezért téveszmerendszere kezelhetetlen, amely miatt segítséget elfogadni, kezelésével együttműködni nem képes. A dr. **H. Sz.** szakértő által megállapított enyhe közép súlyos elme gyengesség állapotot a szakértésbe bevont pszichológus társszakértő módszertanilag is részletezett vizsgálati eredményei alátámasztották. Mindezek alapján aggálytalanul megállapítható volt, hogy az alperesnél a mentális zavar, mint a cselekvőképesség korlátozásának orvosi indoka fennáll.

- [20] Az alperes egyéni körülményeinek, családi, társadalmi kapcsolatainak vizsgálatából megállapíthatóan az alperesnek a 24 éves fián kívül más családtagja nincs, fia vele érzelmi függésben, egy háztartásban él. Társadalmilag elszigetelődött, perifériára sodródott, társas kapcsolatot kizárólag gyermekével tart. Az általuk használt ingatlan nagymértékben elhanyagolt, életvitelük a társadalmilag elvárható mértéktől és saját elvárásaiktól is elmarad. Segítséget nem fogad el, amellyel nem csak önmagát veszélyeztet, de a vele szimbiózisban, érzelmi függésben élő fia életét is ellehetetleníti. Mindezek alapján a környezetében nincs olyan személy, akire hallgatna, aki az érdekeinek megfelelő döntések meghozatalában segítséget tudna nyújtani, ezért az alperes cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezése jognyilatkozat tételi képessége sérült volta miatt szükséges, de jelen állapotában csak az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása ügycsoportban indokolt, mivel pszichiátriai betegség belátással ugyan nem rendelkezik, megfelelő kezelés esetén azonban állapotában javulás várható.
- [21] A másodfokú bíróság megalapozatlannak ítélte a hivatalos ügyek intézésével ügycsoportban való korlátozását, mivel az alperes csak a fiával és vele szemben kezdeményezett gondnokság alá helyezés iránti eljárásokban lépett fel érdekei képviseletében és mindössze egy pert indított. Egyéb hivatalos ügye nincs, fia gondnokság alá helyezése megszüntetését kezdeményezte, amely sikerre vezetett. Az alperes mentális zavara a választójog gyakorlásához szükséges belátási képességét nem érinti, ezért a másodfokú bíróság azt is mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [22] A jogerős ítélet ellen az alperes személyesen és ügygondnoka útján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. Kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és a felperes keresetét utasítsa el. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a régi Pp. 206. § (1) bekezdése megsértésére alapította.
- [23] Felülvizsgálati érvelése szerint a jogerős ítélet megalapozatlan. Az eljáró bíróságok a tényállást feltárták ugyan, de abból részben téves jogi következtetésre jutottak. Helyesen értékelték az alperes egyéni körülményeit, családi és társadalmi kapcsolatait, életvezetését, személyes kapcsolatainak hiányát és alappal következtettek arra, hogy az alperes az életvezetését el tudja látni, abban segítségre nem szorul. Mindkét bíróság kiemelte, hogy a szakvéleményekből kitűnően az alperes megfelelő pszichiátriai kezelése mellett állapotában javulás várható.
- [24] A másodfokú bíróság helyesen mellőzte a korlátozó gondnokság alá helyezést a hivatalos ügycsoport vonatkozásában. Tévedett azonban akkor, amikor az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása ügycsoportban indokolt a cselekvőképesség részleges korlátozása.
- [25] A felperes kereseti kérelméhez képest már az elsőfokú bíróság is csak három ügycsoportban (helyesen: két ügycsoportban és a választójogban) tartotta indokoltnak a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezést, a másodfokú bíróság az ügycsoportokat tovább szűkítve mindössze egy ügycsoport kapcsán tartotta azt indokoltnak. Ebből pedig az következik, hogy a felperes és bíróságok álláspontja ellentétes.
- [26] Az alperes részletesen kitért a szakvélemények ellentmondásaira és téves megállapításaira. Az elsőfokú ítélet alapjául szolgáló szakvélemény alacsony intelligencia hányadost állapított meg, ezzel szemben két orvosi vizsgálat is ettől lényegesen jobb szellemi képességet mutató eredményre jutott. Ez pedig alapvetően befolyásolja a belátási képessége érintettségét, azaz a cselekvőképessége részleges korlátozásának egyik feltételét. Az alperes csatolta a korábbi peres eljárásokban hozott ítéleteket, jegyzőkönyveket, amely a gyermeke gondnokság alá helyezési eljárásával volt kapcsolatban, továbbá a Szegedi Orvostudomány Egyetem Pszichiátriai Klinikáján 2018. március 22. napján kiállított pszichológiai véleményt, amely alapján IQ hányadosa 94-es átlagos övezetbe tartozik, demencia indexe negatív és nem kórjelző. A pszichiátriai osztály 2017. február 27. napján kiállított zárójelentése alapján az IQ hányadosa 92.
- [27] Ugyancsak ellentmondó a szakvélemények diagnózisa: deluzív zavart az elfogadott szakvéleményen kívül más szakvélemény nem tartalmaz. A szakvélemény alaki okból is aggályos: oldalszámozás nélküli, kilenc oldalon keresztül idéz különféle iratokból, megállapítása – a fentiek alapján – téves.
- [28] Hangsúlyosan hivatkozott arra, hogy állapota nem végleges, a

megfelelő kezelés mellett javulás várható.

- [29] A mentális zavart megállapító formailag és tartalmilag aggályos szakvélemény mellett nem bizonyított a többi törvényi feltétel. Az alperes belátási képessége megtartott, ezt bizonyítja, hogy a fia érdekében indított peres eljárás sikerre vezetett, azaz saját érdeke mellett fia érdekeinek képviselőjére is képes. Rokkanttnyugdíjas, támogatás alig kap, alkalmi munkákat vállal, ami a cselekvőképessége korlátozásával elnehezül.
- [30] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta.
- [31] Hangsúlyozta, hogy keresete a cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezésre irányult, a szakértői vélemény alapján és ismeretében módosította azt részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezésre. Ennek indoka az alperes mentális és pszichés állapota miatti segítségre, támogatásra szorulása volt. Az eljáró bíróságok kellőképpen mérlegelték a gondnokság alá helyezés szükségességét két különböző igazságügyi orvosszakértői véleményt is beszereztek, amelyek egyformán indokoltnak tartották az alperes cselekvőképességének korlátozását. Az elsőfokú bíróságot döntésében személyes tapasztalatai is segítették, a másodfokú bíróság pedig helyesen tartotta fenn az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét, mivel az alperes betegség belátással egyáltalán nem rendelkezik, segítséget senkitől nem hajlandó elfogadni, állapota előreláthatólag orvosi kezelés nélkül nem javul.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [32] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján teljes terjedelmében vizsgálta.
- [33] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében sérelmezte az ítélet alapját képező szakvélemény formai és tartalmi jogszabálysértő voltát, erre vonatkozóan viszont megsértett jogszabályhelyet nem jelölt meg, ezért a Kúria azt érdemben nem vizsgálhatta [1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pont].
- [34] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [35] Az alperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a régi Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére alapította. Következetes a Kúria gyakorlata abban, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok újraértékelésére, csak akkor állapítható meg a jogszabálysértés, ha a bizonyítékok mérlegelése iratellenes, súlyosan okszerűtlen, vagy logikailag téves értékelésen alapul ebből következően a jogerős ítélet megalapozatlan [rég. Pp. 275. § (3) bekezdés].
- [36] Az adott esetben a bizonyítékok mérlegelésének a régi Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütköző, jogszabálysértő volta nem állapítható meg. Helyesen indultak ki az eljáró bíróságok abból, hogy a Ptk. 2:19. §-a a cselekvőképesség korlátozásának új szabályrendszerét fogalmazta meg. Helytállóan rögzítették, hogy a cselekvőképesség

korlátozására csak és kizárólag akkor kerülhet sor, ha a törvényben előírt négy konjuktív követelmény - 1. az érintett személy mentális zavara; 2. ennek következtében az ügyei viteléhez szükséges belátási képességének tartós vagy időszakonként visszatérő nagymértékű csökkenése; 3. mindezek miatt - egyéni körülményei figyelembe vételével - meghatározott területeken a gondnokság alá helyezés indokoltsága; 4. jogai védelme a cselekvőképességét nem érintő más módon nem biztosítható - kétséget kizáróan bizonyítást nyer. A feltételrendszer egyben sorrendiség is, a követelmények egymásra épülnek és lehetőséget biztosítanak az arányosság és szükségesség alapelveinek alkalmazásával a differenciált megítélésre.

- [37] Helyesen és az anyagi jogi, illetve az eljárási protokollnak megfelelően járt el az elsőfokú bíróság, amikor az első feltétel bizonyítottóságára szakértői vizsgálatot rendelt el [régi Pp. 310. § (2) bekezdés]. A mentális zavar fennállása szakkérdés [régi Pp. 177. § (1) bekezdés]. A Kúria rámutat arra, hogy a szakértői vélemény nem minősül perdöntő bizonyítéknak, hanem csak egy - bár igen fontos - adat a perben, amelyet a bíróság az adott ügy egyedi sajátosságainak figyelembevételével, a régi Pp. 206. § (1) bekezdése alapján a per egyéb bizonyítékaival együttesen értékel. A szakértői vélemény a betegség fennállását igazolhatja, a személyi autonómia korlátozása a bíróságra tartozó jogkérdés.
- [38] A szakvélemények nem hagynak kétséget az alperes mentális zavarának fennállásáról. Alaptalanul hivatkozott az alperes az elfogadott szakvélemény aggályosságára, az alperes mentális zavara tényét mindkét perbeli szakértő egyértelműen megállapította. Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság abban, hogy az első feltétel kétséget kizáróan bizonyított. A felülvizsgálati kérelemre figyelemmel a Kúria megjegyzi, a mentális zavar és az intelligenciahányados mértéke között összefüggés nincs. Az általános intelligencia szint ugyanis nem jelenti azt, hogy annak alacsony voltából automatikusan következne a mentális zavar ténye, az alperes hivatkozása a szakértői véleményt nem teszi aggályossá. A perben beszerzett első szakvélemény pedig ennek hiányában is megállapította az alperes mentális zavarának fennállását.
- [39] A peradatok helyes és a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltak maradéktalan betartásával értékelte a jogerős ítélet a további feltételek fennállását. Az alperes mentális zavara a belátási képességét a jogszabályi követelményt elérő szinten érinti, családi vagy egyéb segítségre nem számíthat, társadalmi kapcsolatai beszűkültek, társas kapcsolata kizárólag gyermekével állnak fenn, környezetét elhanyagolja, a vele érzelmi szimbiózisban élő gyermeke életvitelét is befolyásolja. Támogató igénybevételére sincs lehetőség.
- [40] Kétségtelen, hogy az alperes a mindennapi életben megfelelően ellátja magát és gondoskodik a fiáról is. Képes érdekeiket a hivatalos ügyintézéseknél képviselni. Mindezt értékelve jutott a másodfokú bíróság a peradatok felülmérlegelésével arra a

következtetésre, hogy az alperes mentális zavara a mindennapi életvitelét nem érinti.

- [41] A szakvélemények egyöntetűen állást foglaltak abban, hogy az alperes mentális zavarában rendszeres orvosi kezeléssel jelentős javulás várható. Az pedig tényként állapítható meg, hogy az alperes orvosi segítséget nem hajlandó elfogadni, a pszichiátriai gondozóban nem jelentkezett, betegségét negálja és nem veszi tudomásul. Az alperes egészségi állapota indokolja az egészségügyi jogok tekintetében a cselekvőképessége korlátozását annak érdekében, hogy az állapota javulásához szükséges és indokolt kezelésekre sor kerüljön, amelynek segítségével a fiával együtt az életminőségükre is kiható változás érhető el.
- [42] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [43] A Kúria ítéletét a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül hozta meg. Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. Az eljárás tárgyi költségmentes, ezért a Kúria az ügygondnoki díj mértékéről, viseléséről és kiutalásáról a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5)-(6) bekezdése, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és (6) bekezdése, továbbá a 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2019. február 5.

. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelével: